

Checklista – bilder

Upphovsrättslagen

Den som framställt en bild har full förfoganderätt till bilden så länge inget annat har avtalats. För att ett fotografi ska vara skyddat av upphovsrätt krävs att det når en så kallad verkshöjd vilket innebär att det måste ha en viss konstnärlig kvalitet. Upphovsrätt föreligger därför inte för en bild som är så ordinär att den kunde ha tagits av vem som helst.

Upphovsrätten ger fotografen rätt att framställa exemplar av bilden. Den som köper en bild har äganderätt till just det exemplaret av bilden. Rätten att framställa nya exemplar av bilden ligger kvar hos upphovsmannen. Om den som köper en bild vill ha möjlighet att framställa nya exemplar av bilden utan att fråga fotografen i varje enskilt fall kan ett avtal tecknas med fotografen om att överta upphovsrätten till bilden.

Använd bilden enligt överenskommelse

En bild får bara användas på det sätt som du har kommit överens och avtalat med upphovsmannen om. Det gäller exempelvis en viss typ av trycksak med angiven upplagestorlek och spridning eller publicering på en hemsida på Internet under en viss tid. Skulle något ändras efter överenskommelsen måste upphovsmannen först godkänna ändringen. Ange alltid vem som är fotograf.

Personuppgiftslagen

Personuppgiftslagen (PuL) syftar till att hindra att individers personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter. Att göra personuppgifter, exempelvis bilder, tillgängliga på Internet eller i tryck är en behandling av personuppgifter som omfattas av PuL. Även lagring av bilder omfattas av PuL.

Bilder och Internet

Huvudregeln i PuL är att bilder på personer bara får publiceras med samtycke. Samtycke ska vara frivilligt och kan vara antingen skriftligt eller muntligt. Det rekommenderas dock att samtycket är skriftligt då bevisbördan ligger på den som publicerat bilden vid en tvist. Samtycke kan tas tillbaka och då ska bilder genast tas bort. 2007 trädde en förenkling av lagen i kraft som innebär att bilder får publiceras utan samtycke så länge man inte kränker den personuppgifterna avser (den fotograferade).

Bilder på barn

Bilder på Internet får stor spridning och en publicering kan ge stora möjligheter att kartlägga i otillbörliga syften. För att uppfylla kraven i personuppgiftslagen krävs samtycke från barnen själva eller deras vårdnadshavare. Det finns inga särskilda bestämmelser i lagen om från vilken ålder unga personer själva kan samtycka till viss behandling, men Datainspektionen rekommenderar att ha 15 år som tumregel. Denna rekommendation ska vi följa. För yngre elever måste vårdnadshavarna ge sitt samtycke innan bilder publiceras.

- att samtycke finns från vårdnadshavare
- att barnen är påklädda
- att bilden på inget sätt kan uppfattas som kränkande för barnet eller barnets vårdnadshavare

Vem ansvarar när något går snett?

Enligt lagen är det alltid den enskilde personen som publicerar som gör sig skyldig till brott.

Etik

Det är bra att så långt som möjligt upplysa om att man kommer att publicera en bild på en person. Stjäl aldrig bilder som du hittar på Internet, det är oftast ganska enkelt att be att få låna en bild. Stjäl man en bild bryter man mot upphovsrättslagen och det är den enskilde fysiske personen som blir ansvarig.

Allmän handling

Vem som helst har rätt att begära ut en allmän handling – även om det är en bild. Den som begär ut en bild har dock inte rätt att få ut den i elektronisk form utan får nöja sig med en utskrift i pappersformat. Lämnar man en bild digitalt blir den genast mer användbar. Den utlämnade bilden får inte användas annat än för enskilt bruk. Glöm inte att uppge vem som är fotograf i samband med att bilden lämnas ut.

Bildbank

Värnamo kommun har avtal med en bildbank, Smålandsbilder, där vi fritt kan hämta bilder under ett år (till och med maj 2010). Informationsavdelningen och förvaltningsinformatörer hjälper dig att ladda ned bilder därifrån.

Medgivande

Informationsstaben har medgivandeblanketter, där de som blir fotograferade godkänner att bild på den används i exempelvis personaltidningen.